

АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД МІСТА КИЄВА

Справа № 754/12731/15
інстанції: Грегуль О.В.

Головуючий у 1 - й

№ апеляційного провадження:
В.М.

Доповідач - Ратнікова

22-ц/796/4893/2016

Р І Ш Е Н Н Я

І М Е Н Е М У К Р А Ї Н И

**24 березня 2016 року колегія суддів Судової палати у цивільних
справах Апеляційного суду місті Києва в складі:**

головуючого судді - Ратнікової В.М.

суддів - Борисової О.В.

- Соколової В.В.

при секретарі - Меженко А.А.

**розглянувши у відкритому судовому засіданні цивільну справу за апеляційною
скаргою представника відповідача ОСОБА_3 ОСОБА_5 на рішення
Деснянського районного суду м. Києва від 03 лютого 2016 року по цивільній
справі за позовом Публічного акціонерного товариства «Родовід Банк» до
ОСОБА_3 про стягнення грошових коштів, -**

в с т а н о в и л а :

Рішенням Деснянського районного суду м. Києва від 03 лютого 2016 року позовні вимоги Публічного акціонерного товариства «Родовід Банк» до ОСОБА_3 про стягнення грошових коштів задоволено частково.

Стягнуто з ОСОБА_3 на користь Публічного акціонерного товариства «Родовід Банк» за кредитним договором №77.1/АА-00853.08.2 від 07.05.2008 року: 276 517 грн. 34 коп. - пені, та 8109 грн. 49 коп. - заборгованості по трьох процентах річних від простроченої суми та 3654 грн. - судового збору.

В задоволенні решти позовних вимог відмовлено.

Не погоджуючись з таким рішенням суду, представник відповідача ОСОБА_3 ОСОБА_5 звернувся з апеляційною скаргою, в якій просить рішення Деснянського

районного суду м. Києва від 03 лютого 2016 року в частині стягнення з відповідача на користь позивача пені в сумі 276 517,34 грн. змінити, зменшивши розмір стягнутої пені до 10 000 грн., а в частині стягнення трьох процентів річних та судового збору рішення суду 1-ї інстанції залишити без змін.

В апеляційній скарзі зазначає, що рішення суду 1-ї інстанції в частині стягнення пені ухвалене при неповному з'ясуванні обставин справи. Зазначає, що згідно вимог [статті 551 ЦК України](#), у випадку виникнення спору з приводу розміру штрафних санкцій (неустойки), суд, оцінивши розмір заборгованості та розмір штрафних санкцій (неустойки), може зменшити розмір штрафних санкцій (неустойки) через неспівмірність з розміром основного зобов'язання. На момент розгляду справи в суді 1-ї інстанції відповідачем повністю погашено перед позивачем заборгованість по кредиту та відсоткам. Крім того, на утриманні відповідача перебуває дружина інвалід третьої групи та непрацездатний син, який отримав ушкодження здоров'я під час проходження служби в зоні АТО. Посилається також на те, що згідно положень [Закону України «Про захист прав споживачів»](#) несправедливими умовами договору, зокрема, є умови про встановлення вимоги щодо сплати споживачем непропорційно великої суми компенсації (понад п'ятдесят відсотків вартості продукції) у разі невиконання ним зобов'язань за договором. Так, згідно умов кредитного договору №77.1/АА-00853.08.2 від 07.05.2008 року відповідач на користь позивача за кожен день прострочи має сплатити пеню в розмірі 1,6 процентів від суми простроченої заборгованості. Тобто, фактично 584% річних, що є несправедливою умовою договору та свідчить про істотний дисбаланс договірних прав та обов'язків на шкоду споживача. За наведених обставин вважає, що є всі правові підстави для зменшення розміру пені з 276 517,34 грн. до 10 000 грн. Проте, суд 1-ї інстанції на вказані обставини справи уваги не звернув та ухвалив несправедливе рішення в частині стягнення з відповідача на користь позивача пені в розмірі 276 517,34 грн.

В судовому засіданні представник відповідача ОСОБА_3 ОСОБА_5 повністю підтримав доводи апеляційної скарги та просив її задовольнити.

Представник Публічного акціонерного товариства «Родовід Банк»Серебряннікова Валерія Валеріївна проти доводів апеляційної скарги заперечувала, посилаючись на те, що вони є безпідставними, а рішення суду першої інстанції повністю відповідає вимогам закону.

Заслухавши доповідь судді Ратнікової В.М., пояснення осіб, які беруть участь у розгляді справи, перевіrivши матеріали справи, обговоривши доводи апеляційної скарги, колегія суддів приходить до висновку, що апеляційна скарга підлягає частковому задоволенню з слідуєчих підстав.

Згідно зі [ст. 1054 ЦК України](#), за кредитним договором банк або інша фінансова, установа зобов'язується надати грошові кошти /кредит/ позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти.

Судом встановлено, що 07 травня 2008 року між Відкритим акціонерним товариством «Родовід Банк» та ОСОБА_3 було укладено кредитний договір №77.1/АА-00853.08.2, відповідно до умов якого, банк відкрив позичальнику не відновлювальну кредитну лінію на загальну суму 18785 доларів США, зі сплатою 12,50% річних і погашенням згідно умов вказаного договору. Строк дії договору до 07.05.2015 року. Цільове призначення кредиту - для придбання автомобіля за договором купівлі-продажу №844/04 від 01.02.2008 року.

31 жовтня 2008 року між Відкритим акціонерним товариством «Родовід Банк» та ОСОБА_3 було укладено додаткову угоду до кредитного договору №77.1/АА-00853.08.2 від 07 травня 2008 року, якою збільшено відсоткову ставку за користування кредитними коштами до 16% річних.

Правонаступником Відкритого акціонерного товариства «Родовід Банк» є Публічне акціонерне товариство «Родовід Банк».

Оскільки відповідач свої обов'язки за кредитним договором №77.1/АА-00853.08.2 від 07 травня 2008 року в повному обсязі, у строк встановлений договором, не виконав, що призвело до виникнення заборгованості, позивач звернувся до суду з позовом до ОСОБА_3 та просив суд стягнути з відповідача 2885,90 доларів США - заборгованості за кредитом, 277,78 доларів США - заборгованості за процентами, 1 557 678 грн. 86 коп. - пені, 8109 грн. 49 коп. - заборгованості по трьох процентах річних від простроченої суми.

Рішення Деснянського районного суду м. Києва від 03 лютого 2016 року в частині відмови в задоволенні позовних вимог про стягнення з ОСОБА_3 на користь Публічного акціонерного товариства «Родовід Банк» 2885,90 доларів США - заборгованості за кредитом, 277,78 доларів США - заборгованості за процентами, та в частині задоволення позовних вимог про стягнення з ОСОБА_3 на користь Публічного акціонерного товариства «Родовід Банк» 8109 грн. 49 коп. - заборгованості по трьом процентах річних від простроченої суми сторонами не оскаржується, а тому колегія суддів перевіряє правильність висновків суду першої інстанції лише в межах доводів апеляційної скарги.

Задовольняючи частково позовні вимоги та, стягуючи з ОСОБА_3 на користь Публічного акціонерного товариства «Родовід Банк» пеню за кредитним договором №77.1/АА-00853.08.2 від 07.05.2008 року в розмірі 276 517 грн. 34 коп., суд 1-ї інстанції керувався приписами п.1 ч.2 [ст.258 ЦК України](#), та виходив з того, що позовні вимоги Публічного акціонерного товариства «Родовід Банк» про стягнення пені в межах річного строку позовної давності є обґрунтованими та такими, що підлягають задоволенню в цій частині.

Колегія суддів вважає, що такий висновок суду 1-ї інстанції зроблений на підставі повного та об'єктивного дослідження наданих сторонами доказів на в повній мірі відповідає вимогам закону.

Відповідно до [ст.256 ЦК України](#) позовна давність - це строк, у межах якого особа може звернутися до суду з вимогою про захист свого цивільного права або інтересу.

Цивільне законодавство встановлює два види позовної давності: загальну і спеціальну.

Загальна позовна давність встановлюється тривалістю у три роки ([ст.257 ЦК України](#)).

Для окремих видів вимог законом встановлена спеціальна позовна давність. Зокрема, частина 2 [статті 258 ЦК України](#) встановлює, що позовна давність в один рік застосовується до вимог про стягнення неустойки (штрафу, пені).

Відповідно до [ст.253 ЦК України](#) перебіг строку починається з наступного дня після відповідної календарної дати або настання події, з якою пов'язано його початок.

За загальним правилом перебіг загальної і спеціальної позовної давності починається з дня, коли особа довідалася або могла довідатися про порушення свого права або про особу, яка його порушила (ч.1 [ст.261 ЦК України](#)).

Початок перебігу позовної давності співпадає з моментом виникнення у зацікавленої сторони права на позов, тобто, можливості реалізувати своє право в примусовому порядку через суд.

Згідно з частиною 3 [статті 267 ЦК України](#) позовна давність застосовується судом лише за заявою сторони у спорі, зробленою до винесення ним рішення.

Сплив позовної давності є підставою для відмови в позові (ч. 4 [ст. 267 ЦК України](#)). Якщо суд визнає поважними причини пропущення позовної давності, порушене право підлягає захисту (ч. 5 [ст. 267 ЦК України](#)).

З наданого позивачем розрахунку заборгованості вбачається, що, звертаючись до суду з позовом, Публічне акціонерне товариство «Родовід Банк» просило суд стягнути з відповідача пеню в розмірі 1 557 678 грн. 86 коп. розраховану за період з 13.01.2009 року по 14.08.2015 року.

Під час розгляду справи в суді 1-ї інстанції представником відповідача ОСОБА_3 ОСОБА_5 було подано клопотання про застосування строку позовної давності до позовних вимог Публічного акціонерного товариства «Родовід Банк» до ОСОБА_3 про стягнення пені в розмірі 1 557 678 грн. 86 коп.

За наведених обставин, колегія суддів погоджується з висновками суду 1-ї інстанції про наявність правових підстав для застосування строку позовної давності до вказаних позовних вимог та визначення розміру пені в межах річного строку позовної давності в розмірі 276 517 грн. 34 коп.

Проте, колегія суддів не може погодитись з висновком суду першої інстанції про відсутність правових підстав для зменшення розміру пені на підставі [ст.551 ЦК України](#), виходячи з наступного.

Відповідно до п.3 [ст.611 ЦК України](#), у разі порушення зобов'язання настають правові наслідки, встановлені договором або законом: сплата неустойки.

Пунктом 3.6 кредитного договору №77.1/АА-00853.08.2 від 07 травня 2008 року встановлено, що за порушення строків повернення кредитів чи сплати відсотків, за кожен день прострочення сплачується пеня у розмірі 1,6% від суми простроченої заборгованості.

Відповідно до [ст.549 ЦК України](#) штраф, пеня - це є грошова сума або інше майно, які боржник повинен передати кредиторіві у разі порушення боржником зобов'язання, тобто ця сума є неустойкою.

Згідно зі [ст.551 ЦК України](#), якщо предметом неустойки є грошова сума, її розмір встановлюється договором або актом цивільного законодавства. При цьому закон дозволяє сторонами домовитись про зміну розміру неустойки у бік її зменшення або збільшення, крім випадків, передбачених законом.

Частина 3 [статті 551 ЦК України](#) надає суду право у випадку виникнення спору з приводу розміру штрафних санкцій (неустойки), оцінивши розмір заборгованості та розмір штрафних санкцій (неустойки), зменшити її розмір в тому випадку, якщо він значно перевищує розмір збитків, та за наявності інших обставин, які мають істотне значення, тобто зменшити розмір штрафних санкцій (неустойки) через не співмірність з розміром основного зобов'язання.

Істотними обставинами в розумінні частини третьої [статті 551 ЦК України](#) можна вважати, зокрема, ступінь виконання зобов'язання боржником; майновий стан сторін, які беруть участь у зобов'язанні; не лише майнові, але й інші інтереси сторін, що заслуговують на увагу (наприклад, відсутність негативних наслідків для позивача через прострочення виконання зобов'язання).

З встановлених обставин справи та досліджених доказів вбачається, що на момент розгляду справи судом 1-ї інстанції, заборгованість відповідача за основним боргом становить - 0 грн., по відсоткам - 0 грн., а пеня стягнута судом, в межах річного строку позовної давності, становить 276 517 грн. 34 коп., що не відповідає розміру заборгованості по тілу кредиту та відсоткам за користування кредитом, а тому є всі підстави для застосування ч.3 [ст. 551 ЦК України](#).

Крім того, з наданих суду доказів вбачається, що дружина відповідача ОСОБА_7 є інвалідом третьої групи, а його син ОСОБА_8 є непрацездатним учасником АТО (а.с. 96-99).

Оцінивши в сукупності докази, які мають юридичне значення для розгляду справи і вирішення спору по суті, колегія суддів приходить до висновку, що доводи апеляційної скарги в частині зменшення розміру пені є обґрунтованими, а тому рішення Деснянського районного суду м. Києва від 03 лютого 2016 року необхідно змінити в частині стягнення заборгованості по пені, зменшивши розмір пені, яка підлягає стягненню з відповідача на користь позивача з 276 517,34 грн. до 10 000 грн.

Відповідно до вимог [ст. 88 ЦПК України](#) рішення суду в частині стягнення з відповідача на користь позивача витрат по сплаті судового збору необхідно змінити, зменшивши розмір судового збору, що підлягає стягненню з відповідача на користь позивача з 3 654,00 грн. до 181,09 грн.

В іншій частині рішення Деснянського районного суду м. Києва від 03 лютого 2016 року залишити без змін

Керуючись ст. ст. [549](#), [551](#), [611 ЦК України](#), ст.ст. [88](#), [303](#), [307](#), [309](#), [313](#), [316](#), [319 ЦПК України](#), колегія суддів, -

в и р і ш и л а:

Апеляційну скаргу представника відповідача ОСОБА_3 ОСОБА_5 задовольнити частково.

Рішення Деснянського районного суду м. Києва від 03 лютого 2016 року змінити, зменшити розмір стягнутої з ОСОБА_3 (ідентифікаційний номер НОМЕР_1) на користь Публічного акціонерного товариства «Родовід Банк» (код ЄДРПОУ 14349442) пені з 276 517,34 грн. до 10 000 грн., зменшивши розмір судового збору, що підлягає стягненню з ОСОБА_3 на користь Публічного акціонерного товариства «Родовід Банк» з 3 654,00 грн. до 181,09 грн.

В іншій частині рішення Деснянського районного суду м. Києва від 03 лютого 2016 року залишити без змін.

Рішення набирає законної сили з моменту його проголошення, але може бути оскаржене в касаційному порядку до Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ протягом двадцяти днів.

Головуючий:

Судді: